Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, CETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50.

DRŽAVNO TOŽILSTVO V LJ... 23 VII. 1933

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in tožbe se v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI. V Ljubljani, v soboto, dne 22. julija 1933. Štev. 82.

Najbolj nujno delo

Na drugem mestu objavljamo gospodarski program Jugoslovanske narodne stranke. Posebno važnost pa pripisujemo njeni programatični zahtevi, da se mora izvesti dekoncentracija države po banovinah, da se more s tem prilagoditi potrebam in zahtevam posameznih pokrajin.

Ta zahteva ni nič novega in se ponavlja že leta in leta. Opetovano je to zahtevo povdaril tudi že sam predsednik vlade in je torej ta zahteva že priznana kot pravilna na najbolj odločujočem mestu. Vseeno pa je ostalo le pri besedi, a nujno je potrebno, da se preide tudi k dejanju in da se dekoncentracija tudi izvede. Zato je prav, da je ta zahteva v programu države znova povdarjena, a naj bo povdarjena tudi kot ona točka, ki je najbolj nujna in ki jo je treba najprej izvesti.

Že zaradi uprave same bi bilo treba izvesti njeno dekoncentracijo. Vse polno dobrih in potrebnih akcij ni mogoče izvesti samo zato, ker nima državni upravni aparat one prožnosti, da bi izvedel kakšno akcijo tako, da bi odgovarjala tudi vsem posebnim prilikam vsake pokrajine. Vsled tega so tudi najbolje zamišljene akcije propadle in mesto olajšanja je nastalo še poslabšanje položaja.

Zlasti pa je dekoncentracija uprave potrebna v današnjih časih. V omiljenje brezposelnosti so potrebne takojšnje akcije, ki bi jih mogle banovine v svojem delokrogu tudi izvesti, ki pa kar ne pridejo naprej, če jih rešuje težko poslujoči osrednji urad. Tako bi n. pr. mogla Dravska banovina v kratkem času pričeti z gradbo savske ceste in s tem resnično pomagati rudarskim revirjem, dočim je kar gotovo, da do te ceste še ne pridemo tako kmalu, če bo treba za vsak sklep hoditi v Beograd.

Pa tudi za naše gospodarstvo je dekoncentracija največjega pomena. Koliko nepotrebnih potov, koliko dragih komisij bi bilo prihranjenih, če bi bila dekoncentracija izvedena. Zasebna iniciativa se ne bi več bala zamudnih intervencij, in dolgotrajnega postopanja s posli preobložene centralne uprave, temveč bi tvegala in povečala gradbeno delavnost. Ne pretiravamo, da bi pomenila dekoncentracija oživljenje vsega gospodarskega življenja in da bi bila zato začetek poti iz gospodarske stiske.

Vse to in še cela kopa drugih razlogov je bilo povedanih že tolikokrat, da je pač odveč še naprej utemeljevati potrebo izvedbe dekoncentracije, zlasti še, ko so se tudi odločujoči krogi izjavili za njo. Tem bolj pa je treba naglasiti, da mora biti dekoncentracija prvo delo, ki ga mora izvesti naša politika. To je naloga, ki je pred vsemi drugimi, ker je ona pogoj zboljšanja na vseh poljih. Saj se niti ne zahteva, da bi se morala dekoncentracija izvesti takoj in v celoti, temveč glavno je, da se prične delati v tem smislu, da se prične dekoncentracija izvajati. Javnost mora videti, da se besede pretvarjajo v dejanje in to bo tako zelo dvignilo splošno zaupanje, da bo lažje delo tudi na vseh drugih poljih.

Pravilno se povdarja v programu stranke, da bo dekoncentracija zbližala upravo z narodom. Iz tega zbližanja se mora nujno zgoditi, da bo tudi narod sam pomagal pri reševanju vseh vprašanj. Vse polno iniciativnih predlogov bo izšlo iz naroda in ta iniciativa je tako velike vrednosti, da se že samo zaradi nje izplača izvedba dekoncentracije.

Dekoncentracija bi bila eno največjih dejanj, kar jih je bilo storjenih po zedinjenju v Jugoslaviji in kdor izvede to veliko dejanje, ta si pridobi zgodovinsko zaslugo. Šele z dekoncentracijo moremo v podrobnostih reševati naša gospodarska vprašanja in šele z dekoncentracijo se more pričeti pravilna gospodarska politika, ki bo slonela na načelu, da je za vso državo le ena okvirna politika, v podrobnostih pa se ravna ta po potrebah banovin.

Prvo delo in najbolj nujno delo je izvedba dekoncentracije in to delo naj se izvrši tudi kot prvo.

Fr. Zelenik:

Za marsikoga

Te dni mi je neki trgovec zastokal, da si ne more privoščiti dopusta ali odpočitka, ker nima nikogar, ki bi ga za časa odsotnosti zastopal. Ko sem slišal to tožbo, sem se spomnil, da sem včasih slišal tudi nastavljence govoriti, kako so privezani na trgovino in ne morejo na dopust, ker gospodar nima nikogar, ki bi znal opravljati njihovo delo. Tako in enako nekateri radi govorijo.

Ako je v kaki trgovini ali obratu baje ta ali oni nenadomestljiv in ni drugega, ki bi znal ali mogel opravljati tudi posle tega, je to dokaz slabe organizacije. V dobro organizirani trgovini ali obratu mora obstojati možnost, da si vsakteri nameščencev privošči nekaj oddiha, in da ga ta čas nadomestuje kdo drugi. V pravilno organizirani trgovini ali obratu ne smejo biti nenadomestljivi. Gospodar ali nastavljenec na vodilnem mestu naj si ne domišlja, da ga ne more nihče nadomestovati, da bi brez njega ne šlo itd., ker je tako domišljevanje popolnoma zgrešeno in neutemeljeno. Vsakdo se lahko nadomesti, nihče ni take vrste, da bi brez njega ne šlo. Resnica je le ta, da mišljenja in načina dela ne zna vsak posnemati, ali vsakdo lahko naredi to delo na svoj in morda celo dokaj boljši način, saj je veliko načinov, po katerih se lahko kakšno delo izvrši.

Nikakor ni pravilno, pač pa naravnost škodljivo za trgovino ali obrat je, če si eden ali drugi za trgovino ali obrat važne podatke in pripomočke pridržuje za sebe ali pri sebi. V pravilno organizirani trgovini ali obratu je vse za trgovino ali obrat važno razvidno iz knjig, zapiskov, registrature, kartoteke itd., da se more delo vršiti nemoteno tudi v odsotnosti vodilne osebe. Nastavljenci morajo biti sposobni in zanesljivi in zaupanja vredni sodelavci.

Nekatere vrste nastavljencev bi sploh morale na dopust pa če hočejo ali nočejo. Ako bi povsod obstojala ta zahteva in uvedba, bi nekatera podjetja ne doživela ne samo neprijetnega, ampak tudi dragega presenečenja.

Lažnivi bankroti

Na uvodnem mestu je objavila beograjska »Politika« članek **dr. Radoja Vukčevića** o lažnivih bankrotih. Članek je spisan v prvi vrsti zaradi beograjskih razmer, toda njegov poziv, da **se prične z energičnim** bojem proti vsem, ki sleparijo z lažnivimi bankroti in kradejo ljudem denar, je tako upravičen, da ga mora glasno ponoviti vsa jugoslovanska javnost. Zakon strogo kaznuje lažnivo bankrotstvo in predpisi zakona so v tem pogledu jasni. In morda ni pretirano, če pravi dr. Vukčević, da vsebuje danes 90% vseh konkurzov tudi kazniva dejanja, samo da sta se od teh komaj 2% tudi kaznovala. Treba zato delati na to, da se bo zakon zopet spoštoval in kmalu bo padlo število lažnih bankrotov in ljudje se ne bodo vedno bali, da bodo njih zaupanje mogli nekaznovano izrabiti sleparji. Lažnivi bankroti ubijajo poslovno moralo in zato je treba proti njim nastopiti z vso silo.

Pravilno nastopa dr. Vukčević proti temu, da ima kakšen nesoliden trgvec nad svojo trgovino svoje ime, čeprav je trgovino že prepisal na ime svoje žene ali kakšnega sorodnika. Na ta način se ustvarja samo past za poštene ljudi, da zaupajo svoje blago, ki ga potem izgube brez vsake odškodnine. Dr. Vukčević pravi, da je samo en žid v Beogradu »zaslužil« v petih letih **35 milijonov dinarjev**.

Še težje sleparije pa se gode v bančnem svetu. Značilno je, pravi dr. Vukčević, da je bilo največ bančnih polomov baš v letih 1924 do 1931, torej v dobi konjunkture. To je po dr. Vukčeviću dokaz, da ti polomi niso bili posledica krize ali nesreč, temveč kaznivih manipulacij. Dr. Vukčević navaja nato par drastičnih primerov takih bančnih polomov v Beogradu.

Tako se je pri polomu neke banke z zvenečim imenom ugotovilo, da so znašale vse njene **aktive natančno 200 šilingov, pasiva pa več ko 65 milijonov Din.** Člani upravnega sveta pa še danes mirno uživajo »sadove svojega dela«.

Neka druga banka je izročila sodišču svoje ključe v trenutku, ko so znašale njene aktive 600 Din, pasive pa več ko 24 milijonov Din. Pošteni strokovnjaki so po pregledu knjig te banke izjavili: »Imovina banke je razgrabljena in upniki morejo priti do denarja le, če tožijo člane uprave.« Neki član uprave te banke živi v Rumuniji kot magnat in se izdaja za Rumuna. Domov pa je javil, da je umrl in njegovo smrt je prijavila sodišču tudi njegova žena, da se ne bi izdala za njim tiralica.

In žrtve teh lažnivih bankrotov! Dr. Vukčević jih omenja le nekaj. Samo pri polomu ene banke so izgubili uradniki nad 5 milijonov. Neki general je izgubil vseh 400.000 Din, ki jih je zbiral za stara leta in vložil v banko. Neki ameriški izseljenec, ki je v težkem in nevarnem delu v ameriškem rudniku si pritrgal 300.000 Din, je izgubil vse in se je potem ustrelil ter zapustil ženo in otroke. Dva zaročenca sta vložila ravnokar od očeta izprošeni denar v banko in bila dva dni nato brez denarja, ker je banka napovedala konkurz.

Vsi takšni in podobni zločini pa ostanejo ponavadi nekaznovani, ker pač ljudje mislijo tako-le: Če tožim in preganjam krivca, ga morebiti spravim v zapor, a potem tudi prav gotovo ne dobim od svojega denarja niti vinarja. Če pa molčim, potem je še vedno upanje, da se spravi lažnivi bankroter na konja in potem bom vsaj nekaj dobil nazaj. Mojstrsko pa znajo tako obljubljati lažnivi bankroterji in se s tem izogniti kazni.

Konec treba napraviti tem žalostnim pojavom, kliče dr. Vukčević in pritrditi mu mora vsa poštena javnost. Ne zahteva preganjanje lažnivega bankrotstva le zasebni interes osleparjenih žrtev, temveč to je tudi v javnem interesu, ker drugače ne moremo priti do poslovne solidnosti in do varnosti.

Kazenski zakon daje dovolj orožja proti lažnivemu bankrotstvu in njegova določila naj se izkoristijo, da bo zopet zavladala poslovna morala, ki je za napredek gospodarstva neobhodno potrebna.

Slovensko trgovstvo je vse to že mnogokrat zahtevalo in zato ga le veseli, če čuje slične zahteve tudi iz Beograda. Ni treba še posebej povdarjati, da se jim pridružuje v celoti, ker od nekdaj je bila zahteva slovenskega trgovstva, da morajo vladati v trgovini načela solidnosti in poštenja.

RUSIJA BOJKOTIRA NEMČIJO

Baselska National-Zeitung piše: »Ruskih naročil je bilo v Nemčiji še prejšnje leto za več sto milijonov. Danes jih je tako malo, da se o njih ne izplača niti govoriti. A. E. G., ki so prej od Rusov največ profitirale, niso že tri mesece dobile nobenega naročila.

Jugoslavija plačuje svoje notranje dolgove

Opetovano smo že povdarjali, kako važno je, da se javnost vedno in sproti obvešča v državnem gospodarstvu, kajti s pravočasnimi in točnimi informacijami se najbolj ruši nezaupanje, ki predvsem ovira gospodarsko konsolidacijo. Tako je čisto gotovo, da bi bili tečaji naših domačih papirjev mnogo boljši, če bi državna oblast ob zapadlosti vsakega kupona vedno točno obveščala javnost, da so bili ti kuponi plačani in da se vrši anuitetna služba popolnoma v redu. Zato pozdravljamo, da se je vendar enkrat začelo z objavljanjem številk in odplačil o naših notranjih dolgovih, pa čeprav je to delo opravila »Politika«.

V vsem mora naša država plačevati letno za notranje dolgove okoli 227 milijonov dinarjev. Kako se razdeli ta služba na posamezna posojila, kažejo spodnje številke, kakor jih je objavila »Politika«.

Vojna škoda

2·5 % obveznice loterijske državne rente za vojno škodo zapadejo vsakega 1. II. Tako je imela država plačati letos za obresti tega posojila (vse številke v milijonih dinarjev) 112.4, za izžrebane obveznice 19,6, za dobitke 3,5, skupno 135,5 milijonov. Dejansko pa je plačala: za obresti 90,0, za izžrebane obveznice 14,2, za zadete dobitke 1,7, skupno 106,6. Razlika je nastala iz tega, ker še niso vsi predložili kuponov v izplačilo in ker kupone izplačuje tudi Poštna hranilnica. Njena izplačila pa še niso v tem seznamu. Do konca leta se bo ta razlika zato še zelo zmanjšala, kar sledi tudi iz številk v prejšnjih letih, ko je razlika le minimalna. Tako bi morala po načrtu plačati država v l. 1930 152,1, a je dejansko plačala 150,3; l. 1931 148,0, a je dejansko plačala 146,2, l. 1932 156,1, dejansko pa je plačala 152,3 milijone. Zadostila je torej svoji dolžnosti v celoti.

7 % investicijsko posojilo

Obresti se plačujejo 15. marca in 15. septembra. Polletne anuitete so znašale l. 1930 17,25, l. 1931 17,19, l. 1932 17,12 in l. 1933 17,1. — Dejansko pa je plačala država: l. 1930 16,94, 1931 16,82, 1932 16,75 in l. 1933 7,77. Za letošnje leto pač še niso vsa izplačila prijavljena.

4 % agrarne obveznice

Tudi izkazi o teh obveznicah dokazujejo, da država v polni meri vrši svojo obrestno službo. Polletne anuitete so znašale po 3,58 — 3.60 milijonov dinarjev, država pa je izplačevala po 3,44 do 3,45, torej skoraj v celoti.

6 % begluško posojilo

Polletne anuitete za obresti in izžrebane obveznice so znašale od 15,8 do 17,9 milijonov. Država pa je izplačevala od 11,6 do 14,3 milijone; pripomniti pa je, da traja rok za izplačilo kuponov 5 let, za izplačilo obveznic pa do 30 let in da se bodo zato številke o izplačilih države še znatno povečale.

Država plačuje torej svoja notranja posojila v redu in zato naj tudi vedno obvešča javnost, kako izpolnjuje svojo obrestno službo.

POGLED NA DANAŠNJO KRIZO IN NJENA REŠITEV

Tako se glasi naslov knjige, ki jo je napisal in izdal dr. Milorad **Nedeljković**, generalni direktor Poštne hranilnice v Beogradu. V tej knjigi je zbranih sedem člankov, ki jih je objavil dr. Nedeljković v »Vremenu« in v »Privrednem pregledu« in ki so ob svoji objavi vzbudili mnogo zanimanja v javnosti. Članki so pisani v lapidarnem slogu in se vidi iz njih, da jih je pisal strokovnjak. — Knjiga velja 10 dinarjev in jo toplo priporočamo.

Gospodarski program Jugoslovanske nacionalne stranke

Z ozirom na odločujoči vpliv, ki ga ima in ga bo izvajala na vse naše javno življenje Jugoslovanska nacionalna stranka, objavljamo glavne točke njenega gospodarskega programa, kakor je bil sprejet na ustanovnem kongresu stranke.

Predvsem je omeniti, da zahteva stranka glede notranje politike, da se mora **sedanja uprava poenostaviti in poceniti.** Uprava se mora **dekoncentrirati po banovinah in občinah.** Uprava ne sme biti birokratska in formalistična in se ne sme posluževati **nemoralnih sredstev.**

Kmetijska politika.

Odločilnega pomena je socialni sestav države, ki je po ogromni večini **kmetska.** Zato je temeljna naloga drž. gospodarske politike, da jamči dostojno eksistenco kmeta.

Drugo načelo je, da treba spraviti v sklad gospodarske interese vseh vrst **v duhu solidarnosti. Zadružništvo** je treba posebej podpirati. Stranka je odločno na stališču zasebne lastnine, ki se pa ne sme uporabljati na škodo celote.

Po sistematičnem drž. načrtu je treba delati za razvoj kulture vasi. **Kmetski dom** je osnovna gospodarska in moralna edinica. Stranka je za **agrarno reformo** in njih cilj je, da bo zemlja res last onega, ki jo obdeluje. Vso pozornost bo posvečala stranka tudi notranji **kolonizaciji.**

Treba pospeševati prodajo kmetijskih proizvodov. Z dobro tarifno politiko treba doseči pocenitev prometa. Melioracije, regulacije rek in potokov, zboljšanje gozdnega gospodarstva in pašništva so na programu stranke. Zaščita minima kmetske posesti, preprečenje prevelikega parceliranja zemlje, reforma kmetskega nasledstvenega prava, reguliranje delitev kmetskih domačih zadrug in organizacija vzajemne pomoči na vasi za primer elementarnih nezgod, slabe letine in drugih nesreč in sistematsko razvijanje in podpiranje zadružništva.

Zadružništvo je forma organizacije, ekonomsko slabejšega, malega človeka, da se v zajednici z drugimi zaščiti pred izkoriščanjem ekonomsko močnejših in da zagotovi sebi ekonomsko svobodo in neodvisnost. **Poleg podpiranja zadružništva se bo stranka zavzemala tudi za ustanovitev kmetijskih zbornic in za izvedbo organizacije zemljoradniškega kredita. V prvi vrsti pa bo posvečala svojo pozornost vprašanju kmetskih dolgov.** Začasna zaščita zadolženih kmetovalcev se mora zamenjati z definitivnim reguliranjem odnošajev med dolžniki in upniki tako, kakor odgovarja to sodobnim ekonomskim prilikam naših kmetov.

Obrt.

Obrt predstavlja najmočnejšo gospodarsko panogo za kmetijstvom. Stranka bo podpirala ekonomsko delavnost obrtnikov z ustvarjanjem ugodnih delovnih pogojev, posvečujoč posebno pozornost modernemu napredku obrtniške tehnike, organizaciji obrtniškega kredita, kjer more igrati **zadružna samopomoč** vidno vlogo, kakor tudi strokovnemu izpopolnjevanju obrtnikov. Stranka bo stopila v tesne stike z obrtniškimi organizacijami in iskreno in energično podpirala njihove upravičene zahteve.

Adria prašek je boljši

Industrija.

Prilike na svetovnem tržišču, zapiranje tržišč našim proizvodom, ogrožajo razvoj te panoge naše nacionalne delavnosti. Industrija predstavlja kulturni napredek, ki se ne more in ne sme zavirati. Razen tega je industrija potrebna za krepitev našega notranjega tržišča in za zaposlitev naše nacionalne delovne sile. Posebno pozornost je posvetiti **industrijalizaciji naših pasivnih krajev.**

V tem poslu mora biti osnovno načelo **pospeševati v prvem redu ono industrijo, ki se naslanja na domače sirovine in domače potrošnike.** Industrijska proizvodnja služi v tem primeru zdravemu narodnemu gospodarstvu. **Sistematska državna kontrola** in posebno **pobijanje zlorabljanja kartelov,** naj podpira ostvarjanje teh ciljev. **Z državno kontrolo naj se vrh tega zaščiti domača delovna moč nasproti tuji in sploh bolj osigura nacionalni značaj industrije v naši državi.**

Trgovinska politika.

Tudi za našo trgovinsko politiko je odločilen predvsem sestav naše zemlje. Kot pretežno kmetska država moramo v prvi vrsti skrbeti za to, da osiguramo prodajo naših kmetskih proizvodov in rentabilno ceno na tržiščih drugih držav. Poleg sklepanja ugodnih trgovinskih pogodb pa spravlja to stremljenje v ospredje še naslednje naloge: popravo kakovosti kmetijskih in živinorejskih proizvodov, povečanje proizvodnje v onih vrstah, kjer se nam ne more lahko konkurirati, iskanje novih tržišč za previške, ki jih ne moremo plasirati na evropskih trgih in postopno zamenjavanje one proizvodnje, katere viški se težko plasirajo, s proizvodnjo, ki se lahko iztrži.

Podpirajoč v skladu s temi načeli tako notranjo kakor tudi zunanjo trgovino, imajoč vedno pred očmi interese širokih slojev naroda, bo delovala stranka na razvoju nacionalnega kapitala in pobijala vsako njegovo zlorabljanje na škodo delovne sile, narodnega blagostanja in narodnega zdravja.

Adria prašek je boljši

Promet.

Razvita prometna sredstva so bistveni činitelji gospodarske delavnosti. Potrebujemo gosto izgrajeno omrežje cest in železnic ter razvito rečno in pomorsko plovbo.

Gradbena politika države mora služiti zboljšanju prometa, a tudi upoštevati socialne razloge in olajševati gospodarske težkoče.

Posebno se povdarja v programu tudi delo za razvoj **tujskega prometa.**

Socialna politika.

Soc. pol. zakonodaja naj se izpopolni na podlagi socialne pravičnosti ter gospodarske moči vseh činiteljev. S postopnim izvajanjem reform bo skušala stranka ublažiti nasprotja, ki bi nastala vsled pretirano povdarjenih interesov posameznih družabnih slojev.

Stranka priznava potrebo snovanja gospodarskih korporacij in sindikatov zainteresiranih slojev pod pogojem, da vpliva država po pravu svoje vrhovne oblasti na njihovo delo in medsebojne odnošaje v korist socialnega miru.

Z zakoni treba urediti delovni čas, vsa vprašanja na področju delavskega in nameščenskega prava, zlasti pa se morajo izvesti zaščitni ukrepi za zdravje nameščencev.

Brezposelnost treba pobijati z zaposlitvijo. Skrbeti treba tudi za izseljence.

Prav tako se stranka zavzema za invalide, matere in sirote in se izreka za **brezplačno zdravniško pomoč** siromašnim slojem.

Finančna in kreditna politika.

Uravnovešeni proračuni samouprav morajo temeljiti na gospodarski moči naroda. Zahteva se **imperativno štedenje. Obremenjevanje z neposrednimi davki mora odgovarjati gospodarskim razmeram v državi ter mora biti v pravilnem sorazmerju s celotnim nacionalnim dohodkom in z uporabo načela progresivnega obdavčevanja. Eksistenčni minimum** se mora oprostiti neposrednega obdavčenja. Davčni sistem se mora izpopolniti tako, da bodo **davčna bremena enakomerno razdeljena na vse kraje države.** Posredni davki, dajatve, takse, trošarine in monopoli ne smejo obremenjevati osnovnih pogojev življenja ter zavirati moralni in materialni razvoj naroda. Luksuz naj se podvrže najjačji davčni obremenitvi.

Carinska politika mora poleg svojega umirjenega fiskalnega značaja služiti kot orodje za povzdigo domače delavnosti. Carinska zaščita ne sme biti vir za obogatenje privilegiranih posameznikov ali njihovih skupin, temveč samo potrebna pomoč domači delavnosti in regulator mednarodne konkurence.

Kreditna politika emisijske ustanove mora korakati vzporedno z učinkovitim državnim nadzorstvom nad denarnimi zavodi, da bi se vrnilo splošno zaupanje, na katerem temelji ves denarno-kreditni sistem.

Državna gospodarska podjetja se morajo upravljati **komercialno** in morajo sorazmerno manjšo rentabilnost opravičiti s svojo službo celoti naroda ali pospeševanju posameznih panog gospodarske delavnosti. V nasprotnem primeru naj se prepuste privatni iniciativnosti.

Samoupravne finance morajo biti pod nadzorstvom državnih oblasti. Zaradi ustvaritve resnične samouprave se morajo odstopiti finančni viri lokalnega značaja samoupravam za pokritje njihovih potrebščin.

Vreče
kupuje in prodaja
ALOJZ GREBENC, Ljubljana
Tyrševa (Dunajska) cesta 36

Ilija Predović — osemdesetletnik

Včeraj je praznoval v krogu svoje ugledne rodbine Ilija Predović svojo osemdesetletnico. Vse njegovo življenje je bilo izpolnjeno s pozitivnim gospodarskim in narodnim delom. Kot 13 leten deček je pričel trgovati in nato vedno večal svojo trgovino in nakonec postal največji izvoznik prašičev, ki je bil daleč znan po tujem svetu. Posebno pa ga je poznala vsa Hrvatska in Slavonija, kjer je kupoval svinje in kjer ga je vse spoštovalo vsled njegove znane poštenosti. Za Ljubljano si je pridobil Ilija Predović posebne zasluge z gradbo hiš. Nad 500 stanovanj je zgradil in položil temelj razvoju celega mestnega dela. Za narodna društva je imel Ilija Predović vedno odprte roke. Posebno je podpiral Sokola in bil med ustanovitelji sokolske konjenice. Za cerkev v svojem domačem kraju v Dragah je daroval 60.000 kron, za Prešernov spomenik je enako daroval večjo vsoto, sploh je vedno podpiral vsako dobro stvar. Tudi v političnem življenju se je udejstvoval in bil neomahljiv in dosleden.

Vse z delom, uspešnim in plodonosnim delom je bilo izpolnjeno življenje Ilije Predovića in zato je samo pravično, če bo jesen življenja delavnega gospodarskega moža čim lepša in čim daljša. Naše iskrene čestitke zaslužnemu jubilantu.

Razstave in sejmi

»LJUBLJANA V JESENI«

Jesenska prireditev Ljubljanskega velesejma bo letos od 2. do 11. septembra. Poleg industrijskega, obrtniškega in trgovskega oddelka bo letošnji jesenski velesejem v Ljubljani obsegal še sledeče specijalne razstave: Veterinarska razstava, ki jo prirede naši veterinarji. Prvič se bo vršila v Ljubljani razstava, kakršne naša domača zgodovina ne pozna. Zanimiva bo posebno radi tega, ker bo sestavljena po ogromni večini iz domačega materijala. Razstava bo izvrstno služila našemu živinorejcu kakor tudi rejcu malih domačih živali. Agilno društvo rejcev malih živali »Živalica« priredi **razstavo ovac in koz,** ki bo prva večja razstava te vrste pri nas. Razstavljene bodo koze molznice, kozli, kozlički, ovce, ovni in jagnjeta vseh pasem, ki jih goje rejci v Dravski banovini. Poleg tega bodo razstavljeni tudi razni predmeti in izdelki iz volne, ovčje kožuhovine in usnja, razna krmila in potrebščine. Odlično delavna Zveza gospodinj v Ljubljani pripravlja veliko gospodinjsko razstavo **»Red in snaga k zdravju pomaga«.** Razstava se bo naslanjala kot tretji člen na prvi dve gospodinjski razstavi ter ju bo strokovno spopolnjevala v programu. Prvič in v velikem obsegu bo prirejena letos **razstava slovenskih cerkva,** tej pa bo priključena umetniška **razstava madon.** Našemu kmetijstvu pa bo posvečena **kmetijska razstava.**

Že ta kratko orisan program obeta, da bo letošnja »Ljubljana v jeseni« nekaj lepega in koristnega. Obenem pa bo dokaz, da navzlic krizi kulturno in gospodarsko napredujemo.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4—6. Šeleburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Po svetu

Nj. Vel. kralj je prišel v Plitvice, kjer ga je narod navdušeno pozdravil. Kralj ostane tu več dni.

Nj. Vel. kraljica Marija je poslala 40 otrok na letovišče k morju.

Kongresa JRKD v Beogradu se je udeležilo 1911 delegatov, od katerih je bilo 279 poslancev, 63 senatorjev in 503 banovinskih svetnikov.

Ime stranke se je na predlog predsednika Uzunovića spremenilo in se odslej stranka imenuje **Jugoslovanska nacionalna stranka.**

Novo predsedstvo JNS je sestavljeno tako-le: predsednik dr. Uzunović, podpredsedniki dr. V. Marinković, dr. M. Srškić, dr. Kosta Kumanudi, dr. Kramer, I. Pucelj, dr. Svetoslav Popović, Boža Maksimović, Juraj Demetrović, Pavao Matica, Karlo Kovačević. Generalni tajnik je dr. Kramer, blagajnik pa Ilija Mihajlović. Ožji glavni odbor ima 45 članov (od Slovencev dr. Kramer, Pucelj, Ribnikar, dr. Rajer, dr. Ploj), širši glavni odbor pa nad 100. — Soglasno je kongres sprejel novi program in statut stranke. — Po izvajanjih ministra dr. Kramerja ima JNS 1,500.000 pristašev, ki so organizirani v 4858 organizacijah.

Bivši vodja nekdanje nemške stranke dr. Kraft je zaprosil za sprejem v J. N. S. in je glavni odbor stranke njegovi prošnji ustregel.

»Journal de Genève« piše, da se je angleški zun. minister **Simon izjavil** v revizionističnem smislu. Na nekem banketu je Simon izjavil, da je pakt štirih izhodišče za revizijo mirovnih pogodb in da bi se imele revidirati meje Poljske in držav Male antante. Poljski tisk odgovarja na to, da bo Poljska znala odgovoriti na te namere, kakor treba.

Med Rumunijo in Rusijo se prično na posredovanje Francije pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe. Med drugim se bo organizirala skupna prodaja lesa in žita.

Za sovjetskega poslanika v Španiji bo imenovan Lunačarski.

70 poslancev francoske socijalistične stranke bo še nadalje podpiralo Daladierovo vlado, pa čeprav se je socijalistični kongres izrekel proti njih politiki. Ni izključeno, da bi ustanovili novo stranko, če bi levičarji hoteli izvajati konsekvence iz svoje zmage na kongresu.

Marksistom so očitali na kongresu franc. socialistov desničarji, da so revolucijonarji, ki nočejo revolucije, desničarjem pa so očitali levičarji, da so reformisti, ki niso izvedli nobene reforme. Nadalje so jim očitali, da ne verujejo več v marksistična načela in da so nacionalistični socialisti.

Za Avstrijo še ni minila Hitlerjeva nevarnost, piše neki iz Nemčije pobegli žurnalist v »Wiener Zeitung«, kajti Hitler smatra za svojo častno zadevo, da postane gospodar tudi v Avstriji. To tem bolj, ker se opaža vedno večje nezadovoljstvo v nar. socialističnih vrstah in potrebuje stranka kakšen velik uspeh — in to bi bila zmaga v Avstriji —, da popravi svoj prestiž.

Ljuta radijska borba se je razvila med Nemčijo in Avstrijo. Vse nemške postaje oddajajo propagandne govore proti avstrijski vladi, avstrijske postaje pa te govore motijo.

Hitlerjevci so zažgali kmetsko, že 300 let staro pasionsko gledališče v Erlu, da se maščujejo nad prebivalci, ki so se izjavili proti priključitvi k Nemčiji. Škoda je precej velika in kmetsko prebivalstvo zelo udarjeno od požiga.

Dr. Ender, deželni glavar Predarlske, je imenovan za ministra z nalogo, da izdela načrt nove avstrijske ustave.

Nemški konkordat sta v četrtek podpisala kardinal Pacelli in podkancelar Papen. Pri podpisu je tudi sodeloval prelat Kaas.

Med nemško vlado in nemškimi šolami je prišlo do sporazuma zaradi razpusta kat. društev. Samo strogo verska, kulturna in dobrodelna društva, ki so neposredno podrejena cerkvenim oblastem, bodo smela še nadalje obstojati.

Nemški hitlerjevski agitator Kifke je bil iz Nizozemske izgnan, ker je razvijal med obmejnim nemškim prebivalstvom v Limburgu živahno agitacijo, da se Limburg odtrga od Nizozemske in priključi Nemčiji.

Gandhi se je končno vendarle odločil, da zaradi notranjega miru ustavi propagando neposlušnosti proti vladi.

Thyssen — diktator Porurja

Porurski industrijski kralj Thyssen je bil imenovan v pruski državni svet in je ob svojem imenovanju izdal oklic na javnost. V tem oklicu citira tudi pismo, ki ga je prejel od vodstva narodno socialistične organizacije v Porurju in v katerem se med drugim pravi:

»S tem, da Vas je pruski ministrski predsednik imenoval v pruski državni svet kot zastopnika gospodarstva, ste postali za nas v našem okraju **vrhovna državna avtoriteta v gospodarsko političnih vprašanjih.** Zato je zaukazano vsem uradom, da se obračajo v vseh gospodarsko političnih vprašanjih, razen agrarnih, na Vas in da smatrajo Vaše sklepe za obvezne.«

Thyssen je s tem postal diktator Porurja. Finančna pomoč, ki jo je izplačeval Thyssen Hitlerju, ko še ta ni bil kancelar, se je torej izplačala in Hitler je sedaj vse račune poravnal. Sedaj postaja razumljivo, zakaj so v zadnjem času narodno socialistični voditelji govorili, da je revolucije konec. Veleindustrija je prišla do besede in kadar ta govori, ni čas za revolucijo. Socialistični pristaši Hitlerjeve stranke se bodo morali s tem sporazumeti, kajti od socialističnega programa Hitlerjeve stranke je ostalo le malo, a še to bo izbrisal Thyssen, kar je tudi že v svojem oklicu napovedal. Tako pravi, da se je že govorilo o odpovedi tarif in o ostri konkurenci med podjetji. Tem prizadevanjem se bo zelo odločno uprl in za liberalistične tendence ni nobenega prostora. Nikakor ne bo trpel, da bi kdorkoli motil mirne odnošaje med podjetniki in delavci.

VPRAŠANJE NAŠIH TERJATEV V ŠPANIJI

Zaradi naših blokiranih terjatev v Španiji, ki znašajo skoraj 40 milijonov dinarjev, je odpotoval v Španijo predsednik lesne sekcije zagrebškega združenja industrijalcev, g. Vilhar. S podporo španskega poslanika v Beogradu se je posrečilo gosp. Vilharju, da je španska vlada poslala naši vladi noto, v kateri ji sporoča pogoje, pod katerimi bi bila pripravljena dvigniti zaporo nad našimi terjatvami. G. Vilhar je nato odpotoval iz Španije v Beograd in na odločujočih mestih poročal o svojem delu. Ko je naša vlada proučila španske pogoje, je ugtovila, da so ti pogoji za nas sprejemljivi in je zato dala španskemu poslaniku ugoden odgovor. Ko so s tem odpravljene glavne ovire za rešitev tega vprašanja, je pričakovati, da bodo naše terjatve v Španiji v kratkem proste in s tem zopet omogočen reden trgovinski promet s Španijo.

ANGLEŠKI KAPITAL V JUGOSLAVIJI

V Sarajevo je dospela komisija strokovnjakov in inženirjev londonske tvrdke Robert Smith & Co, ki odpotuje v Fočo. Tu bo preiskala komisija ozemlje pri Ljubišnju glede njegovega bogastva na rudah. Londonska tvrdka ima že koncesije, da sme v tem kraju pridobivati rude. Če bo poročilo komisije ugodno, prične tvrdka s pridobivanjem rude. Ker je tvrdka tudi že nakupila veliko gozda, je verjetno, da se bodo ta dela tudi kmalu pričela. Nameravana je tudi gradnja železnice Ustiprača—Foča—Ljubišnje. V tem kraju je posebno mnogo svinca in žveplene rude.

Denarstvo

KONEC BEGA KAPITALA IZ ŠVICE

Prvič po treh mesecih izkazuje izkaz švicarske Narodne banke povečanje zlatega zaklada in sicer se je povečal za 1·4 na 1821 milijonov švicarskih frankov. Zlato kritje švicarskih bankovcev in obvez na pokaz znaša 94·49 %.

*

Hranilne vloge so v Avstriji v prvi polovici tega meseca zopet nazadovale in sicer za 4·6 milijonov šilingov.

Po zadnjem izkazu Avstrijske narodne banke se je zlata in devizna podloga povečala za 8,103 šilingov na 288,7 milijonov. Eskontna posojila so se znižala za 14,9 milijonov! Obtok bankovcev je manjši za 2 in znaša 849·3, obveze na pokaz za 3, in znašajo 247 milijonov šilingov.

Zlato kritje nemške Državne banke se je v preteklem tednu povečalo od 8,3 na 8·9 odstotkov.

Vsled padca dolarja so se nemški kratkoročni dolgovi v višini 3 miljard in dolgoročni v višini 5 miljard znižali za 2.4 miljarde mark. Obrestna služba pa se je znižala za približno 150 milijonov mark na leto.

Jugoslovansko-palestinski gospodarski odbor

Naš nastop v zaščito slovenskih izvoznikov v Palestino je imel **popoln uspeh** in so bila poravnana vsa nesoglasja in vsi nesporazumi. Vsled tega se je moglo v popolnem soglasju vseh interesentov ustanoviti novo Jugoslovansko-palestinsko gospodarsko društvo, ki bo skrbelo za boljše trgovinske odnošaje med Jugoslavijo in Palestino. Pri tej priliki bodi povdarjeno, da je naš Zavod za pospeševanje zunanje trgovine naravnost odlično pripomogel, da so bila vsa nesoglasja odpravljena in da se je tako hitro mogel ustanoviti Jugoslovansko-palestinski gospodarski odbor. Zunanjemu odboru zato naše priznanje!

Ustanovna skupščina Jugoslovansko-palestinskega gospodarskega odbora je bila v soboto, dne 15. t. m. v Beogradu. Skupščine so se udeležili zelo mnogi zastopniki našega gospodarstva iz vseh delov države. Zelo odlično so bili zastopani tudi slovenski gospodarski krogi.

Skupščino je otvoril v zastopstvu šefa Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Tomičića, šef zavodovega informativnega oddelka Viktor **Cerić.** O pripravljalnih delih in o delu Zavoda v zvezi z bivanjem našega častnega konzula g. Rožanskega v Haifi ter o njegovih konferencah v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani je poročal zavodov referent g. Premužič.

Za njim je govoril zastopnik Zbornice za TOI v Ljubljani **dr. Koce,** ki je v sporazumu z navzočimi gospodarskimi zastopniki iz Dravske banovine izjavil, da je nesporazum, ki je nastal vsled netočnih zasebnih informacij v zvezi z delom Zavoda in g. A. Rožanskega, o čemer so pisali tudi nekateri listi, **popolnoma poravnan** in se zastopniki Dravske banovine zahvaljujejo Zavodu in g. Rožanskemu za začeto akcijo, ki jo bodo tudi sami v vsakem pogledu podpirali.

Nato se je prečital pravilnik Jugoslovansko-palestinskega odbora, ki ga je tudi že odobril minister za trgovino in industrijo. Izvoljen je bil nato upravni odbor, in sicer za **predsednika** odvetnik **dr. Pops Friedrich** in za **podpredsednike** veleindustrijalec **Vladimir Arko** iz Zagreba, **Ivan Jelačin,** predsednik Zbornice za TOI v Ljubljani, in **dr. Milorad Nedeljković,** generalni direktor Poštne hranilnice v Beogradu.

V upravni odbor pa so bili izvoljeni:

Alkalaj Aron, tajnik Drž. hipotekarne banke, Beograd;

S. Barjaktarević, trgovec, Zagreb;

Dragoner Albert, prokurist tvrdke I. Dragoner, Beograd-Zagreb;

Ing. **Freundlich** Ljudevit, Osijek;

dr. Gregorić Cvetko, tajnik Centrale industrijskih korporacij, Beograd;

Heinrich Otto, gen. direktor »Traverze«, Zagreb-Beograd;

Hing Ernest, zastopnik tvrdke »Arbor«, d. d., Ljubljana;

dr. Krajač Vuk, tajnik trg. min., oddelek za zunanjo trgovino;

Krajnc Srečko, izvoznik v Pesnici;

inž. Lenarčič Milan, industrijalec, Ribnica na Pohorju;

Montag Vilim, trgovec z lesom, Zagreb;

Mevorah Moša, zastopnik udruženja agenata i komisionara, Beograd;

dr. Macan, tajnik zunanjega ministrstva, konzularno-gospodarski oddelek, Beograd;

Predović Gjuro, izvoznik, Zagreb;

Pahor Karol, zastopnik tvrdke »Drava« d. d., Maribor;

Petković Voja, podpredsednik Trgovske Zbornice, Beograd;

Prica Dragutin, admiral v p., Beograd;

Rupp Albert, direktor »Kompenzec«, Beograd;

dr. Ružić Viktor, narodni poslanec, Sušak;

Račić Stevo, direktor Dubrovačke plovidbe, Dubrovnik;

dr. Stajndler Leo, predsednik fonda za nacionalno obnovo Palestine, Beograd;

Spicer Sime, trgovec, Beograd;

Šutej A., industrijalec, Zagreb;

dr. Ulmanski Milan, gen. direktor »Šipada«, Sarajevo;

dr. Vrbanić Milan, predsednik Trg.-industrijske zbornice, Zagreb;

Vilhar Ivan, industrijalec, Zagreb;

inž. Žumer, izvoznik, Ljubljana.

Nadzorstveni odbor:

Ambrožić M., tajnik Združenja izvoznikov sadja, Maribor;

Flajšer Benjamin, trgovec, Beograd;

Schreiner Armin, industrijalec, Beograd.

Katera
veletrgovina ali manjša industrija
kjerkoli, z večjim električnim omrežjem, bi zaposlila prvovrstno trgovsko izvežbanega
skladiščnika, obenem kletar in elektrotehnik
vsestransko zanesljiva moč, vpeljan tudi kot delovodja, popolnoma vešč nemščine ter prime za vsako delo. — Reference na razpolago. — Dopise na upravo „Trg. lista" pod „Skladiščnik — delovodja — elektrotehnik"

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

Posebno poročilo Trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca nestalna.

Promet Din 2,908.765·78.

Vsled znatno večjih zaključkov v inoz. dinarjih, ki so bili nabavljeni v tem tednu potom privatnega kliringa, je totedenski skupni devizni promet presegel za nič manje kot en milijon 516 tisoč dinarjev promet minulega tedna (1,393.000 Din).

Dnevni devizni promet se je gibal takole:

17. julija	Din	513.145·01	London — Din
18. julija	Din	1,636.391·15	Din
19. julija	Din	265.631·12	Dunaj — Din
20. julija	Din	363.670·08	Dunaj — Din
21. julija	Din	129.928·42	Dunaj

Iz gornjih podatkov je razvidno, da je včerajšnji borzni sestanek zaključil z najmanjšim dnevnim deviznim prometom, torkov pa z največjim, ker znašajo skupni zaključki samo tega dne preko enega milijona 636 tisoč dinarjev ali nekaj manje ko dve tretjini celotedenskega deviznega prometa. Če pa primerjamo samo torkov devizni promet s skupinm prometom prejšnjega tedna, vidimo, da znaša presežek samo tega dne nad 243 tisoč dinarjev.

Narodna banka je tokrat intervenirala v skrčenem obsegu in dala skupno za 122 tisoč dinarjev deviz na razpolago; z njenim posredovanjem je bilo nabavljeno Curiha za 72 tisoč dinarjev in Londona za 50 tisoč dinarjev.

Največji porast zaključkov izkazuje dinarska deviza (za 1.808,000 dinarjev), ker je njen promet v privatnem kliringu narasel od 120.000 dinarjev v pretečenem tednu na 1,928.000 dinarjev. Samo na četrtkovem borznem sestanku je bilo perfektuirano za nad poldrug milijon dinarjev zaključkov v dinarski devizi, dočim so bili zaključki v avstrijskih šilingih naravnost neznatni. Nasprotno pa je bilo potom privatnega kliringa nabavljeno avstrijskih šilingov za 191.000 dinarjev manje kakor v zadnjem tednu. Izmed ostalih deviz izkazuje presežek 117 tisoč dinarjev deviza London, nazadovanje pa Curih, in sicer za 180 tisoč dinarjev, sicer pa je razvrstitev v pogledu porasta oziroma padca deviznega prometa v tem tednu napram prejšnjemu tednu (številke v oklepajih, vse v tisočih dinarjev) naslednja: Amsterdam 11 (7), Bruselj 0 (19), Berlin (priv. kliring) 0 (44), Curih 101 (281), London 295 (178), Newyork 27 (9), Pariz 5 (0), Trst 0 (2), Dunaj (v priv. klir.) 542 (733) in inoz. dinarji v privatnem kliringu 1928 (120).

Avstrijski šilingi (v priv. klir.) so bili skozi ves tekoči teden zaključevani na bazi ponedeljkovega tečaja, t. j. po Din 8·85.

Boni grške Narodne banke v tem tednu sploh niso notirali nalik devizama Dunaj in Budimpešta.

Devizna tečajnica od prvega in zadnjega borznega sestanka v tem tednu:

	Dne 17. julija najnižji	Dne 17. julija najvišji	Dne 21. julija najnižji	Dne 21. julija najvišji
Amsterdam	2312·07	2323·43	2316·51	2327·87
Berlin	1364·58	1375·38	1364·58	1375·38
Bruselj	799·41	803·35	801·07	805·01
Curih	1108·35	1113·85	1108·35	1113·85
London	190·75	192·35	189·86	191·46
Newyork	3969·38	3997·64	4047·16	4075·42
Pariz	224·32	225·44	224·49	225·61
Praga	169·79	170·65	169·95	170·81
Trst	302·40	304·80	302·13	304·53
Avstrijski šiling v privatnem kliringu	8·85	8·85	8·85	8·85

očituje čvrstejšo tendenco pri večini na tukajšnji borzi beleženih deviz izvzemši Trsta, ki je v tem razdobju tečajno popustil za 0·27 poena in pa Londona, ker je v tem času tudi oslabel in sicer za 0·89 poena. Berlin je včeraj beležil ob ponedeljkovih tečajih, dočim je bil Curih skozi ves teden trgovan na bazi 1108·35 za denar in 1113·85 za blago. Ostale devize so od ponedeljka na včeraj dosegle sledeče tečajne poraste: Amsterdam 4·44 točke, Bruselj 1·66 točke, Praga 0·16 točke, Pariz 0·17 točke, a največ — t. j. 77·78 točke — Newyork.

Notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče

Tendenca stalna; brez zaključkov.

Tudi v tem tednu so izostale notice industrijskih papirjev.

Izmed državnih papirjev je tekom tega tedna učvrstila svoje tečaje Vojna škoda za celih 14 točk v povpraševanju in za 5 točk v ponudbi; včerajšnja notica je bila Din 216 (denar) — Din 220 (blago).

Blairova posojila so beležila skoro na vseh borznih dnevih tekočega tedna brez večjih tečajnih izpremememb. Včerajšni tečaji so sledeči:

8% Blair 34 (povpraševanje) 36 (ponudba)
7% Blair 32 (povpraševanje) 34 (ponudba).

Seligman je bil nuden samo v torek in četrtek (18. in 20. t. m.) in sicer po 49, oziroma po 50, dočim je notiralo povpraševanje v tem efektu 46 dne 17. in 18. t. m., 47 naslednjega dne, včeraj pa za pol točke višje t. j. 47. 50.

Blago agrarnih obveznic je beležilo samo v torek (27 dinarjev), medtem ko se je istega dne nudilo za ta papir 25 dinarjev. Torkov denarni tečaj je ostal nespremenjen do včeraj, ko se je okrepil za pol točke.

Beglučke obveznice so bile prav tako nudene samo na torkovem borznem sestanku in sicer po tečaju 35 dinarjev, njih denarni tečaj se je od torka dalje zibal takole: 34.—; 33·50; 36·—; 34·50.

Lesno tržišče

Tendenca še vedno mlačna.

V lesni trgovini je vsled mrtve sezone skoro popolen zastoj. V mehkem lesu se išče III. vendar se tudi pri tem blagu zahteva paralelno in povezano blago. Ker je naše blago glede strukture boljše kakor blago Gorskega Kotara glede cen le zelo težko konkurira. Monte deske kakor tudi I. II. se pa le težko odda. Za tramerijo je sedaj le bolj malo zanimanja, pač pa je produkcija tramov narasla. V trdem lesu se proda tu pa tam kak vagon po naročilu. Izjemoma se še ugodno oddaja lepa parjena bukovina. Kupčija v drvah in ogljU popolnoma počiva.

Adria prašek je boljši

Mednarodni borzni indeks

V preteklem tednu so skoraj na vseh borzah tečaji nazadovali, na koncu tedna pa so se na nekaterih borzah okrepili, kakor kaže spodnja tabela:

Koncem l. 1927 = 100%	24. 6.	1. 7. 1933	8. 7.	15. 7.
London	62·9	64·9	69·6	70·1
Pariz	64·7	65·6	69·7	68·2
Bruselj	32·1	32·7	34·3	34·7
Amsterdam	35·6	35·7	36·0	35·7
Stockholm	11·4	11·3	11·4	12·0
Curih	49·0	49·4	48·3	47·9
Dunaj	34·6	34·6	35·2	35·0
Berlin	30·7	31·2	30·3	30·5
Praga	54·6	54·6	56·1	56·2
Newyork	58·8	60·3	65·9	56·3

V predpreteklem tednu doseženi borzni indeks v višini 45·7 %, največji v letošnjem letu, je nazadoval v preteklem tednu na 45·6 %.

Javna dela v Angliji se niso obnesla

Že takoj po vojni so skušali v Angliji z javnimi deli zmanjšati brezposelnost. Posebno za časa socialistične vlade je država zelo veliko žrtvovala za javna dela. Nad 17.000 javnih del je bilo v vsem izvršenih in vsa ta dela so veljala nad 32 miljard dinarjev. Drugih 32 miljard pa bo še morala izdati angleška vlada, da dovrši začeta dela.

Sedaj je vlada sklicala najboljše angleške narodne gospodarje, da se izjavijo o teh delih. Ugotovitve strokovnjakov so bile naravnost uničujoče. Izjavili so, da vsa ta javna dela niso brezposelnosti niti najmanje znižala. Vsa ta dela so bila tako draga, da jih je treba s stališča zasebnega gospodarstva odkloniti. Seveda pa veljajo te ugotovitve le za angleške prilike in za angleške visoke plače.

Dela so bila mnogo predraga in za več ko 320 milijonov dinarjev ni bilo nikdar mogoče zaposliti več ko 4000 delavcev in sicer posredno ter neposredno. En delavec je veljal več ko 80.000 Din. Ni na svetu prav nobenega podjetja v nobeni gospodarski panogi, ki bi delavca tako drago plačevalo. Ves čas, kar je angleška vlada izdajala denar za javna dela, ni bilo mogoče zaposliti več ko 11.400 ljudi. To število je dosegla socijalistična vlada, toda kljub temu je v tem času narastlo število brezposelnih delavcev za poldrug milijon. Izkazalo se je namreč, da javna dela na račun države škodujejo zasebnemu gospodarstvu, ker zahteva država preveč davkov. Zasebno gospodarstvo pa dela ceneje in hitreje in zato tudi zaposli več delavcev. Med tem ko so v Angliji govorili o demoralizaciji, ki je nastala vsled brezposelnosti, pa so pozabili na demoralizujoči vpliv državne konkurence na zasebno gospodarstvo. Ta državna dela so zadela angleškega davkoplačevalca na dvojen način. Za kritje stroškov je moral davkoplačevalec plačevati večje davke, ti večji davki pa so bili uporabljeni v to, da je država delala konkurenco zasebnim podjetjem. Ta so vsled tega pričela propadati in brezposelnost je pričela naraščati.

Ko je angleška vlada vse to spoznala, je pogumno napravila potrebne zaključke in javna dela iz državnih sredstev in v državni režiji — ustavila.

KLIŠEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah
izvršuje najsolidnejše
klišarna
ST•DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

GOSPODARSKA POGAJANJA MED AVSTRIJO IN MADŽARSKO

V Budapešti so se pričela trgovinska pogajanja med Avstrijo in Madžarsko. Avstrija zahteva povečanje lesnega izvoznega kontingenta in sicer naj bi ji bilo dovoljenih poleg sedanjih 7000 vagonov še 2000 vagonov rezanega, 1000 vagonov okroglega in 200 vagonov jamskega lesa. Madžarska pa zahteva polno izrabo žitnega preferenciala za izvoz svojega žita. V Budapešti pa se bo razpravljajo tudi o izsušitvi Nežiderskega jezera in elektrifikaciji železnice od Dunaja do madžarske meje.

Razno

FRITZ THYSSEN

Fritz Thyssen, ki je danes 60 let star, je najstarejši sin ustanovitelja znanega rensko-vestfalskega koncerna težke industrije. Bil je vedno desničarsko orientiran in je spadal od leta 1918 naprej k najbolj strastnim nasprotnikom nemške republike. Šele v starosti 56 let je stopil na čelo podjetij svojega očeta, ki so takrat zaposlovala okoli 65.000 delavcev. Nekaj časa je veljal Thyssen kot najbogatejši mož Nemčije, a se je moral potem umakniti Viljemu II., ki je postal vsled razsipne državne odškodnine najbogatejši Nemec. Leta 1921 je bil Thyssen aretiran, češ da je v zvezi s Francozi, kar pa se je izkazalo kot popolnoma neresnično. Za časa okupacije Porurja je bil Thyssen od Francozov aretiran in kaznovan z visoko globo, ker je organiziral pasiven odpor proti Francozom. Od tedaj se je smatral Thyssen za nemškega mučenika. V ozkih stikih je bil Thyssen z nemško nacionalno stranko, zlasti s Hugenbergom in je podpiral posebno organizacijo jeklenih čelad. Tudi v Avstrijo je segal vpliv Thyssena, ki je imel velik paket delnic Alpinke. Dolgo časa je Thyssen financiral tudi avstrijski hajmver. Ko je bil leta 1931 Thyssen v Ameriki, je imel na Columbia-univerzi govor, ki je povzročil mnogo viharja in v katerem je zahteval, da se brišejo vse reparacije, da se ugodno za Nemčijo urede zunanji dolgovi, ker le tako bi moglo ozdraviti nemško gospodarstvo. Takrat je tudi vehementno napadel nemško republiko in zahteval, da se nehajo vse socialistične tendence v državnem gospodarstvu.

*

4760 rubežni je bilo v prvem letošnjem polletju na mariborskem okrajnem sodišču.

Odkar morajo Nemci plačevati 1000 mark za potno dovoljenje v Avstrijo, ni čez Passavo prestopil meje niti en potnik.

Premoženje, ki je bilo zaplenjeno nemški soc. demokratični stranki, cenijo na 40 milijonov mark. V gotovini je bilo zaplenjeno skoraj poldrug milijon mark, poleg tega pa 102 tiskarni in cela vrsta drugih podjetij.

Češkoslovaška telefonska uprava je odredila, da se smejo d 1. septembra naprej uporabljati v notranjem prometu samo telefonski aparati, ki so bili narejeni na Češkoslovaškem.

Vseh kinogledališč je na Češkoslovaškem okoli 1000, od katerih imajo sokolska društva 700, občine pa 200. Samo 142 kinogledališč je v rokah zasebnikov.

Avstrija je začela nad vse pospeševati vrtnarstvo, da bi se tudi na tem polju čisto osamosvojila od uvoza iz tujine.

Vsa tuja naročila pri nemških industrijah so v prvem letošnjem tromesečju v primeri z lani padla za 13 odstotkov.

102 oseb je bilo ubitih, 140 pa ranjenih v prvem letošnjem poletju vsled atentatov v Španiji.

134.933 samomorov je bilo v Nemčiji v letih od 1925—1932. Od vseh samomorov so izvršili moški 70 %.

X. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov.

Žalec v Savinjski dolini, dne 20. julija 1933. Vsled izpremenjenega, ugodnega vremena se obče stanje naših hmeljskih nasadov sicer ni izenačilo, vndar se je izdatno izboljševalo. Sedaj se nahaja vseh škodljivcev prosta rastlina v najlepšem cvetju, ki opravičuje nado, da bode letina sicer le srednje velika, vendar pa dobra.

Stanovitno lepega vremena s pohlevnimi padavinami si želijo hmeljarji za bodoče tedne.

Nekaj predprodajnih pogodb se je postavnim potom razveljavilo.

Društveni odbor.

ZNAKI ZBOLJŠANJA NA ČEŠKOSLOVAŠKEM

Trgovina se na Češkoslovaškem polagoma zboljšuje. Tudi trgovina s premogom, ki je padla za časa krize na 63 odstotkov se v zadnjem času zboljšuje in je dosegla že 72 odstotkov normalne višine.

Tržna poročila

LJUBLJANSKI SEJEM

Tudi ljubljanski sejem je trpel zaradi poljskih del.

Dogon: 64 konj, 39 volov, 24 krav, 7 telet in 234 prašičkov za rejo.

Cene: Voli I. vrste od 4—4·50, II. od 3·5 do 4, III. od 3—3·50, debele krave po 3—, za klobase po 1·50—2·50, teleta po 4·50 do 5 Din za kg žive teže; konji so bili po 30 do 4000, pujski po 180—220 Din žival. Cene so v glavnem ostale neizpremenjene, kupčija pa je bila slaba.

ZAGREBŠKI TEDENSKI SEJEM

Trg je bil slabo obiskan, ker so kmetje zaposleni na polju. Tudi povpraševanje je bilo slabo, cene pa so ostale neizpremenjene.

Dogon: 12 bikov, 325 krav, 61 junic, 10 volov, 34 juncev, 154 telet, 212 konj in žrebet, 412 svinj, 4 koze in 164 pujskov.

Cene: biki po 3·50, klavne krave od do 3·25, krave za klobase od 2·25—2·4, junice 3·50—3·75, voli po 4, pitane svinje po 7·50—8, nepitane po 7—7·50 Din za kg žive teže; pujski po 130—180, ovce po 70—90, konji po 3000—6000, žrebeta po 1000—1500, konji za mesarje po 0·50 do 0·75 sremske svinje po 10—11, živa telet po 3·50—8, zaklana teleta po 7—8·50 Din za kg.

Detelja (67 voz) po 50—55, mrva po 4 do 50, slama za krmo po 35, za steljo po 30 Din za 100 kil.

TRGOVCI! *Širite »Trgovski list«!*

Najnovejša znanost o prehrani priporoča Kathreiner Kneippovo sladno kavo s pravim „Franckom“ kot najbolj zdravo pijačo za mlado in staro!

Brzojavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263
Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič
Veletrgovina kolonijalne robe. Veleprežarna kave. Mlini za dišave. Točna postrežba.
Ljubljana
Dunajska cesta 33
Ustanovljeno leta 1840
Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode. Cenik na razpolago

„KUVERTA“
D. Z O. Z.
LJUBLJANA
Karlovška c. 2 Vožarski pot 1
TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

J. HLEBŠ, LJUBLJANA
DRUŽBA Z O. Z.
CANKARJEVO N. 21 — MESTNI TRG 19
Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo
Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

● Pleskarsko in sobo-slikarsko delo
● izvršuje po najugodnejših pogojih
Ivan Genussi
Ljubljana
Igriška ulica štev. 10
Telefon 22-67

Čitajte in razširjajte »TRGOVSKI LIST«!

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!
TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ul. 23
Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur

Ureja ALEKSANDER ŽELEZNIKAR. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: O. MIHALEK, Ljubljana.